

YRKEN OCH BRANSCHER

Vad finns det för yrken ?

I det här häftet hittar du 200 yrken samlade branschvis. Det kan finnas fler olika utbildningsvägar och ingångar till dessa yrken. Gå in på www.arbetsformedlingen.se om du vill veta mer om varje yrke.

I broschyren **VÄLJA YRKE** som ges ut av SACO hittar du beskrivningar av yrken som kräver utbildning vid universitet/högskola.

BYGG OCH ANLÄGGNING

Inom området bygg och anläggning kan du välja bland olika yrken och inriktningar. Du måste ofta vara beredd att flytta till orter där arbetsplatserna finns. Det kan vara såväl i Sverige som utomlands. Det är vanligt att man veckopendlar mellan bostaden och arbetsplatsen. Till exempel kan det handla om att bygga eller anlägga:

- Hus
- Vägar
- Järnvägar
- Broar
- Fabriker

Du använder olika maskiner och tekniskt avancerade instrument i arbetet. Det finns också möjlighet att specialisera sig inom yrken som är inriktade mot äldre metoder med hantverksmässiga inslag, till exempel inom byggnadsrenovering.

Anläggningsarbetare

Lastmaskinförare

Bergarbetare

Murare

Beläggningsarbetare

Målare

Betongarbetare

Plattsättare

Dykare

Plåtslagare

Golvläggare

Stenmontör

Grävmaskinförare

Ställningsbyggare

Håltagare

Takmontör

Isoleringsmontör

Träarbetare

Kranförare

Undertaksmontör

VVS-montör

FÖRSÄLJNING, INKÖP, MARKNADSFÖRING

Antingen du säljer bilar, blommor, verkstadsutrustning eller resor är det viktigt att du är lyhörd för kundens önskemål. Du måste vara intresserad av människor och vilja ge dem service. Inköpare och marknadsförare måste ha överblick över marknaden för den typ av vara eller tjänst de arbetar med. Det är också viktigt att kunna förutse hur efterfrågan förändras.

Handeln via Internet växer och kan på sikt påverka arbetsuppgifter och antalet anställda inom området. Särskilt e-handeln mellan företag har ökat. När företagen själva kan informera sig om och beställa varor via nätet blir säljarnas arbetsuppgifter mer inriktade på rådgivning och problemlösning tillsammans med kunden.

Som säljare kan du arbeta inom olika områden. Exempel på områden och arbetsuppgifter är:

- Försäljning i butiker eller varuhus
- Försäljning i företag av produkter som företaget tillverkar, till exempel läkemedel eller kontorsmaskiner
- Försäljning av tjänster till exempel utbildning eller konsultmedverkan
- Inköp av varor eller tjänster

Kraven på kunskaper skiljer sig åt mellan olika yrken. Bransch- eller fackkunskaper efterfrågas för arbete i fackhandeln. För inköpare, marknadsförare och säljare i företag kan kraven på utbildning vara höga. Till exempel krävs det ofta högskoleutbildning med specialinriktning och kunskaper i ekonomi.

Bilförsäljare

Callcenter

Dekorator

Demonstratör

Detaljhandlare/Butikschef

Florist

Guide

Inköpare

Resebyråtjänsteman

Reseledare

Reservdelsspecialist

Säljare i butik eller på företag

Trafikassistent

Turistinformator

HANTVERK

I ett hantverksyrke arbetar du ofta i en tradition som bygger på äldre teknik. Du använder dina händer i arbetet men även olika verktyg och maskiner. Hantverkaren ansvarar i regel för hela arbetsgången, från råvara till färdig produkt. I regel krävs lång praktisk erfarenhet för att bli en skicklig hantverkare. Ofta krävs också konstnärlig förmåga. Hantverkare arbetar ofta som egna företagare. De slår sig ibland samman i kollektiv för att få ned kostnaderna genom att gemensamt utnyttja dyrbara maskiner och verktyg.

Arbetsmöjligheterna inom yrket beror på yrkeskunnandet men även på förmågan att kunna sälja sina produkter och tjänster. Inom många hantverksyrken finns det möjlighet att avlägga gesällprov och med tiden ta mästarbrev. Hantverksyrken har en stor bredd när det gäller material och arbetsformer.

Olika arbetsuppgifter inom området kan till exempel vara att arbeta med:

- * Konstsmide
- * Omklädning av möbler
- * Konsthantverk
- * Bröd, kakor och färdor

I området Hantverk har vi gjort ett urval av hantverksyrken. Vissa yrken som också betraktas som hantverksyrken, hittar du i andra kapitel. Det gäller till exempel frisörer och målare.

Bagare

Bokbindare

Båtbyggare

Finmekaniker

Gravör

Guld- o silversmed

Hjälpmedelstekniker

Hovslagare

Konditor

Konservator

Låssmed

Körsnär

Möbelsnickare

Modellsnickare

Modist

Orgelbyggare

Pianotekniker

Sadelmakare

Skomakare

Smed

Tapetsereare

Urmakare Skräddare

HOTELL, RESTAURANG, STORHUSHÅLL

Inom hotell- och restaurang finns många yrkesspecialiteter. Gemensamt för dem alla är service. De som arbetar i branschen möter dagligen många kunder och ska kunna anpassa sig till olika situationer. Det gäller oavsett om arbetsplatsen är ett hotell, en skolmatsal eller en pizzeria.

Inom området kan du till exempel arbeta med att:

- Servera på ett fartyg
- Laga mat
- Stå i receptionen på ett hotell
- Ta hand om konferensgäster
- Ge tips om viner på en restaurang

På hotell arbetar personalen ofta över olika yrkesgränser. En servitör kanske får rycka in och arbeta i receptionen med bokning av rum. På samma sätt kan receptionspersonalen emellanåt få hjälpa till med att servera mat eller städa rum. Efter en grundutbildning finns goda möjligheter till vidareutveckling inom yrkesområdet.

Bartender

Pizzabagare

Croupier

Restaurangbiträde

Hovmästare

Receptionist

Husfru

Servitör/Servitris

Kallskänka

Kock

Konferensvärd

Köksbiträde

INDUSTRI, TILLVERKNING

Tillverkningsindustrin producerar produkter på basis av råvaror liksom på mer eller mindre förädlade insatsvaror. De produkter som tillverkas blir alltmer sammansatta. Man levererar inte bara ett kullager utan ett styrsystem där kullager tillsammans med elektronik och programvara ingår. Inom nästan all tillverkning är inslaget av datorer markant. Mycket i maskinparken är datorstyrt. Maskinoperatören är ofta programmeringskunnig. Processoperatören bevakar och styr processer via ett antal datorer i kontrollrummet. Organisationen på arbetsplatsen baseras ofta på självstyrande grupper med breddade och växlande arbetsuppgifter och ansvarsområden. Exempel på arbetsuppgifter inom området är:

- * Övervaka och sköta maskiner
- * Elektronik
- * Snickeri
- * Svetsning
- * Övervaka industriella processer

Bilmekaniker

Gruvarbetare

Sågverksoperatör

Bilskadereparatör

Gjutare

Sömmerska

Brunnsborrhare

Hyveloperatör

Tryckare

Charkuterist

Inredningssnickare

Tillskärare

CNC-operatör

Maskinoperatör

Tvätteriarbetare

Däckmontör

Motormontör

Verkstadsmekaniker

El/telemontör

Plåtslagare (grovplåt, tunnplåt) Verktvymakare

Flygplansmontör/-plåtslagare

Processoperatör inom industrin Ytbehandlare

Flygmekaniker

Reparatör

Fordonsmontör

Slaktare

Färdigmatlagare

Svetsare

Garvare

Styckare

INSTALLATION, DRIFT, UNDERHÅLL

Området omfattar många branscher och yrken; elektriker, driftsmaskinister, fordonsmekaniker, styr- och reglertekniker, fastighetstekniker med flera. Många av dessa kan arbeta i såväl producerande som förbrukande enheter som i service- och konsultföretag.

Exempel på arbetsuppgifter inom området kan vara:

- Reparera bilar och andra maskiner
- Sköta om en fastighet
- Felsökning via dator
- Övervakning av anläggningar
- Installationer av olika slag

Miljökrav och krav på energisparande ger jobb i form av ombyggnad, modernisering, installation och förvaltning av effektivare värme-, kyl- och ventilationsanläggningar. Skötseln av värmecentraler och fastighetsteknik går alltmer över i företag som är specialiserade på detta. Inom reparation av maskiner och fordon blir elektronikkunnande alltmer väsentligt.

Automationstekniker

Billackerare/Industrilackerare

Bilmekaniker

Drifttekniker

Elektriker (distribution, installation, industri, service)

El-/telemontör

Fastighetsskötare/-förvaltare

Fordonsmontör

Hissmontör

Kyltekniker

Lastbils- o maskinmekaniker

Maskinmontör, -reparatör

Radio-/TV-tekniker

Servicetekniker

Tele- o elektronikreparatör

Vaktmästare

KULTUR, MEDIA, DESIGN

Kreativa, skapande arbetsuppgifter är gemensamma för många yrken inom kultur, media och design. Arbetsuppgifter inom området kan till exempel vara:

- **Fotografera**
- **Skriva manus**
- **Sjunga på en scen inför människor**
- **Formge reklam**
- **Måla**
- **Arbeta med tekniken inför ett TV-program eller en film**

Kulturarbetare kan arbeta som en del av ett team i en produktion till exempel kring en teateruppsättning. Andra arbetar ensamma - det är bland annat vanligt bland författare, översättare och bildkonstnärer.

För många är det en dröm att arbeta inom kulturområdet. Det gör att konkurrensen är hård, inte bara om utbildningsplatserna utan om såväl fasta jobb som tillfälliga uppdrag. De fria konstnärliga yrkena kräver inte bara talang utan också envetenhet utöver det vanliga. Efter en, i vissa fall lång utbildning kan det ändå vara svårt att försörja sig på sitt yrke. Offentliga satsningar har stor betydelse för arbetsmöjligheterna vid bibliotek, teatrar, radio/TV och för arbete med konstnärliga utsmyckningar.

Dansare

Ljud/-ljutekniker

Dekoratör

Modell o mannekäng

Discjockey

Producent på radio, TV

Fotograf

Rekvisitör o attributör

Filmklippare/redigerare

Scenograf

Författare

Scripta

Illustratör

Skådespelare

Inspicient

Sångare

Konsthantverkare

NATURBRUK

De yrken som ryms inom området lantbruk, skogsbruk och trädgård kan sammanfattas som den gröna sektorn. Gemensamt för många av yrkena är att du arbetar nära naturen och att du ofta får arbeta med händerna och med kroppen. Många av yrkena inom jordbruk och skog har förändrats genom ny teknik. Arbetsmiljön har blivit bättre, maskiner utför de tunga uppgifterna och datoriseringen har gett fler kvalificerade arbetsuppgifter.

Exempel på arbetsuppgifter inom området kan vara:

- Arbete på en gård med djur, maskiner eller med växtodling
- Arbete med hästar eller med sällskapsdjur
- Plantering eller avverkning i skogen
- Skötsel eller planering av trädgårdar

Antalet arbetstillfällen har minskat inom naturbruksområdet. Ett skäl är att många mindre gårdar försvinner, då de har svårt att nå tillräcklig lönsamhet. Samtidigt finns det stor efterfrågan på yrkesutbildad personal. Dessutom är det många som arbetar inom lantbruk och skog som går i pension det närmaste decenniet. De flesta lantbrukare är idag egna företagare, vilket gör att kunskaper inom ekonomi är värdefulla. Likaså är det många skogsarbetare som driver egna företag istället för att vara anställda.

Arborist

Maskinförare

Avbytare

Parkarbetare

Djurskötare inom lantbruk

Skogsarbetare

Djurvårdare i djurpark

Trädgårdsanläggare

Fiskare

Trädgårdsarbetare/mästare

Fiskodlingsarbetare

Viltmästare

Husdjurstekniker

Hästkötare

Lantbrukare

SANERING OCH RENHÅLLNING

Det finns många olika arbetsuppgifter inom miljövård och hälsoskydd. I vissa yrken är målet att skapa en bra arbetsmiljö. Man kartlägger risker och problem och föreslår lösningar eller kontrollerar om arbetsmiljön på arbetsplatserna uppfyller kraven i lagstiftningen. Arbetar du med städning eller tvätt är det miljön på arbetsplatser, i andra lokaler och i hemmen som du påverkar.

I andra yrken kan man till exempel arbeta med:

- Vård och skydd av naturen
- Övervakning av luft, vatten och marker
- Renhållning, till exempel återvinning, sanering, sophämtning eller källsortering

Bilrekonditionerare

Saneringsarbetare

Renhållningsarbetare

Återvinningsarbetare

Städare

Tvätteriarbetare

SOCIALT ARBETE

Det finns goda möjligheter att få arbete inom många olika yrken inom det sociala området. Antalet gamla människor ökar i samhället och många av dessa behöver service och stöd. Samtidigt kommer många av yrkesverksamma inom området att snart gå i pension under de närmaste tio åren.

Inom socialt arbete hjälper och stödjer du människor i livets olika skeenden och situationer.

Exempel på arbetsuppgifter kan vara:

- Att ge hjälp, stöd och omvårdnad till äldre eller funktionshindrade personer
- Ta hand om små barn medan deras föräldrar arbetar
- Se till att intagna på kriminalvårdsanstalter övervakas, och att de får rehabilitering för att kunna komma tillbaka ut i samhället
- Arbeta med missbrukare eller tonåringar i behov av hjälp
- Arbeta på en fritidsgård eller som elevassistent i en skola

Barnpassare/au pair

Kriminalvårdare

Barnskötare

Personlig assistent

Begravningsentreprenör

Personligt ombud

Elevassistent

Undersköterska

Fritidsledare

Vårdbiträde

SÄKERHET

Inom säkerhetsarbete har du många olika inriktningar att välja mellan. Du kan ha ett yrke där du förebygger olyckor och brott eller arbeta när en olycka har hänt eller ett brott begåtts. Uppmärksamhet kring brand och brandsäkerhet har ökat. I framtiden kommer allt större tyngd att läggas på förebyggande arbete inom området skydd mot olyckor. Inom området Säkerhet kan du till exempel arbeta med:

- Bevakning av lokaler/människor
- Brandskydd
- Räddningsarbete
- Flygplatskontroll
- Kustbevakning

Du har kontakt med många människor och samarbetar ofta med olika yrkesgrupper. Den tekniska utvecklingen inom hela säkerhetsbranschen innebär att arbetsuppgifter för bland annat väktare blir mer avancerade, exempelvis ställer det krav på ett större tekniskt kunnande.

Bilbesiktningstekniker

Parkeringsvakt

Brandman

Skorstensfejare

Flygplatskontrollant

SOS-operatör/larmoperatör

Gränskontrollant

Tulltjänsteman

Kustbevakningstjänsteman

Väktare

TRANSPORT

Transportområdet sysselsätter människor på många olika nivåer. Den snabba utvecklingen inom data- och informationstekniken inverkar även på transportbranschen. Tekniken har inneburit nya möjligheter att planera transporter på ett effektivt sätt. Samtidigt har kraven på snabba och exakta leveranser ökat.

Resor och transporter pågår dygnet runt. Inom transportområdet kan man arbeta inom:

- Tågtrafik
- Sjöfart
- Flyg

Innehållet i yrkena förändras i takt med den tekniska utvecklingen. Nya informations- och kommunikationssystem tillkommer, vilket ställer nya krav på kunskaper till exempel i teknik, språk och data. Den ökade användningen av datorer effektiviserar arbetet och gör jobbet mer kvalificerat för bland annat yrkesförare och lagerarbetare. Efterfrågan av vägtransporter och persontrafik ökar, vilket innebär att behovet av lastbilsförare, bussförare och lokförare kommer att vara stort framöver.

Affischör

Lagerchef

Taxiförare

Bangårdsoperatör

Lastbilsförare

Testförare

Bilbärgare

Lokförare

Tidningsbud

Brevbärare

Lots

Trafikassistent

Budbilsförare

Maskinbefäl

Transportledare

Bussförare

Matros

Truckförare

Cykelbud

Motorman

Tunnelbaneförare

Flygvärdinna/-värd

Ramppersonal

Tågklarare

Fraktassistent inom flyget

Spårvagnsförare

Tågmästare

Lagerarbetare

Spärrexpeditör, konduktör, trafikvärd